

Betænkning

over forslag til lov om foranstaltninger mod lærermangelen i folkeskolen.

(Afgivet af udvalget den 14. februar 1962).

Udvalget har holdt 7 møder og har herunder haft samråd med undervisningsministeren, som tillige skriftligt har besvaret en række af udvalget stillede spørgsmål.

Udvalget har modtaget deputationer fra Jydsk teknologisk Institut, Københavns aftenseminariums elevråd, Udvalget af 1961 til oprettelse af et seminarium på Bornholm og Unge Pædagoger og har endvidere modtaget en resolution fra elevrådene ved Blågård seminarium, Emdrupborg seminarium, Frederiksberg seminarium og Hellerup seminarium samt en skriftlig henvendelse fra en privatperson.

Undervisningsministeren har stillet nedenstående ændringsforslag, som tilsigter at udvide den i lovforslagets § 3 omhandlede bemyndigelse for undervisningsministeren til også at omfatte Københavns kommunes skolevæsen. Om baggrunden herfor har ministeren over for udvalget bl. a. oplyst følgende:

Når Københavns skolevæsen ikke er omfattet af § 3 i det fremsatte lovforslag, skyldes det, at man ved dettes udarbejdelse regnede med, at hovedvægten i de foranstaltninger, som skulle gennemføres, måtte lægges på en generel obligatorisk begrænsning af antallet af undervisningstimer i fortsættelse af de senest ved cirkulære af 10. januar 1961 af ministeriet udsendte henstillinger til kommunerne om en frivillig begrænsning af timetallene, jfr. lovforslagets § 2.

§ 3 udgjorde herefter et led i gennemførelsen af og kontrollen med denne begrænsning, idet den gav undervisningsministeren bemyndigelse til generelt at fastsætte grænser for antallet af lærerkræfter ved de skoler, for hvilke skoleplanen og dermed normeringen af lærer-

embeder godkendes af undervisningsministeriet eller skoledirektionerne.

For folkeskolen i København er det Københavns kommunalbestyrelse, der godkender normeringen af lærerstillinger, og undervisningsministeriet har ingen beføjelser til at kontrollere de af de kommunale myndigheder truffne afgørelser. Derimod kan Københavns kommune kun få statstilskud til de lærerembeder, som er optaget på en af undervisningsministeriet godkendt normeringsplan, som udarbejdes på grundlag af de for folkeskolen uden for København gældende regler.

Da Københavns kommune ikke ville kunne godkende en undervisningsplan med et større antal undervisningstimer end det for folkeskolen uden for København fastsatte maksimum, og da undervisningsministeriet ved godkendelsen af den normeringsplan, som ligger til grund for statstilskuddet, ville kunne påse, at kommunen ikke fik statstilskud til flere lærerembeder end det til timetallet svarende, fandt man det ikke nødvendigt at lade reglen i lovforslagets § 3 omfatte Københavns kommune.

Imidlertid er der under de efter lovforslagets udarbejdelse førte forhandlinger over for undervisningsministeriet fremsat indtrængende henstillinger om, at ministeriet vil undlade at fastsætte et ufravigeligt maksimum for antallet af undervisningstimer i de enkelte kommuner, idet det er anført, at man mange steder vil være i stand til helt eller delvis at opretholde de gældende undervisningsplaner med højere timetal ved, at lærerne påtager sig at læse overtimer eventuelt suppleret med antagelse af særlige faglærere. Den nødvendige begrænsning i forbruget af lærere skulle kunne nås ved gennemførelse af regler om højeste

antal lærerkræfter ved skolerne og de i lovforslagets § 1 omhandlede regler om elevtal i klasserne.

Det er ministerens hensigt at imødekomme disse henstillinger, således at der i første omgang alene udstedes bindende regler om elevtallene i klasserne og antallet af lærere ved skolerne, men det må herefter anses påkrævet at udvide den i § 3 omhandlede bemyndigelse til også at omfatte Københavns kommunale skolevæsen.

Ministerens finder det nødvendigt at opretholde den i § 2 indeholdte bemyndigelse, idet det dog er tanken kun at bringe den til anvendelse, såfremt de lige nævnte foranstaltninger viser sig utilstrækkelige, eller det eventuelt på et senere tidspunkt, hvor restriktionerne kan lempes, måtte vise sig hensigtsmæssigt som en overgangsforanstaltning at benytte en lempelig begrænsning af timetallet.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis medlem) tiltræder det nævnte ændringsforslag og giver lovforslaget sin tilslutning som et forsøg på at bekæmpe den aktuelle lærermangel.

På længere sigt må det forventede stigende lærerbehov efter flertallets opfattelse søges imødegået først og fremmest gennem en forøgelse af seminariernes kapacitet dels ved udvidelse af bestående og dels ved oprettelse af nye seminarier. I denne forbindelse ønsker man at nævne den i udvalget modtagne henvendelse fra udvalget af 1961 til oprettelse af et seminarium på Bornholm, som stærkt går ind for oprettelse af et statsseminarium på øen.

Flertallet henstiller til undervisningsministeren inden dette folketingsårs udløb over for folketinget at redegøre for den videre udvikling i spørgsmålet om foranstaltninger mod lærermangelen.

Herefter indstiller *flertallet* lovforslaget til *vedtagelse* med den nævnte ændring.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) kan ikke tiltræde lovforslaget. Mindretallet anser forslaget for utilstrækkeligt og finder det nødvendigt, at hele problemet om afhjælpning af lærermangelen underkastes en grundigere overvejelse og undersøgelse bl. a. med mere hensyntagen til de mange forslag, der foreligger i de henvendelser, udvalget har modtaget.

Ændringsforslag.

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (K. B. Andersen, Dupont, Hougaard, Edv. Jensen, Aage Knudsen, Axel Kristensen, H. Larsen (Bjerre), Ellen Strange Petersen, Ellen Poulsen, P. A. Rasmussen, Raunkjær, Else-Merete Ross, Sinnbeck, Astrid Skjoldbo, Søgaard og Poul Thomsen):

Til § 3.

Ordene „af samme lovs § 2 omfattede skoler“ ændres til: „af samme lovs § 2 og § 29 omfattede skoler“.

K. B. Andersen.	Dupont.	Hougaard, formand.	Edv. Jensen.	Aage Knudsen.	Axel Kristensen.
H. Larsen (Bjerre).	O. Mathiasen.	Ellen Strange Petersen.	Ellen Poulsen.	P. A. Rasmussen.	
Raunkjær.	Else-Merete Ross, næstformand.	Sinnbeck.	Astrid Skjoldbo.	Søgaard.	Poul Thomsen.